

Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського
Інститут педагогіки НАПН України, відділ навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури
Ізмаїльський державний гуманітарний університет Харбінський інженерний університет (Китай)
Кіонгінський національний педагогічний університет, м. Інчхон, Республіка Корея
Русенський університет імені Ангела Канчева, Болгарія
Шуменський університет імені Єпископа Костянтина Преславського, Болгарія
Кагульський державний університет імені Богдана Петричейку Хашдеу, Молдова
Тараклійський державний університет імені Григорія Цамблака, Молдова

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 205-річчю
Університету Ушинського

(6 червня 2022 року, м. Одеса)

2. Bagdueva, A. (2006). Pedagogical conditions for the formation of professional readiness of future professionals using information technology (on the example of cadastral profile specialties): author. dis. at the request of scientists. Ph.D. ped. Science: special. 13.00.01 "General pedagogy, history of pedagogy and education" / AV Bagdueva. - Ulan-Ude, 23 p.
3. Bozhovich, L. (1995). Selected psychological works / LI Bozhovich; [ed. DI Feldstein]. M., 348 p.
4. Vygotsky, L. (1991). Pedagogical psychology / LS Vygotsky. M., 480 p.
5. Dzhidaryan, I. (1974). On the place of needs, emotions and feelings in the motivation of personality / IA Dzhidaryan // Theoretical problems of personality psychology. M.: Nauka, P.145 - 169.
6. Zagrebelna, L.(2005). Pedagogical conditions for the training of future managers in economic educational institutions / LV Zagrebelna // Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of scholars: methodology, theory, experience, problems: [collection. Science. work]. Kyiv-Vinnytsia: Planer. Issue. 8, P. 280 - 291.
7. Zymnia, I. (2002). Pedagogical psychology: [textbook for universities] / [2nd ed., Ext., Corrected. and reworked.] - M.: Logos, 384 p.
8. Karpichev, V. (2001). Organization and self-organization of social systems: dictionary / VS Karpichev; Russian Academy of State service under the President of the Russian Federation. - M., 125 p.
9. Leont'ev, A. (1979). Statement as a subject of linguistics, psycholinguistics and communication theory / AA Leont'ev // Syntax of the text. M., P. 18–36.
10. Nazarova, O. (2003). New information technologies in the management of the quality of the educational process in college / OL Nazarova // Informatics and education. № 11. P. 79 - 84.
11. Nine, A. (1998). Innovations in education: [monograph] / Chelyabinsk: IPR MO RF. 288 p.
12. Orlov, Yu. (1988). Stimulation of motivation to learn / Orlov Yu., Tvorogova N., Shkurkin V. M., 1988. 120 p.
13. Rean, A. (2000). Psychology and pedagogy / Rean A., Bordovskaya N., Mind S. 432 p.
14. Rubinstein, S. (1989). Fundamentals of general psychology: in 2 volumes. Vol.1. M. 488 p.
15. Simonova, N. (1982). Experimental study of the structure of motivation in the acquisition of a foreign language in higher education: diss. at the request of scientists. Ph.D. psychol. Sciences. M., 158 p.
16. Formation of interest in learning in schoolchildren (1986). [Ed. AK Markova]. M., 1986. 192 p.

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Руслана Найда, кандидат педагогічних наук, доцент,

ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного
університету», Україна

Анотація. У статті досліджено теоретичні питання формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі педагогічної практики.

Ключові слова: майбутні вихователі ЗДО, методична компетентність, фахова підготовка, педагогічна практика.

FORMATION OF METHODOLOGICAL COMPETENCE OF FUTURE EDUCATORS OF PRESCHOOL EDUCATION IN THE PROCESS OF PEDAGOGICAL PRACTICE

Ruslana Naida, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
VSP "Dubna Pedagogical Vocational College of Rivne State University for the Humanities",
Ukraine

Abstract. The article examines the theoretical issues of formation of methodological competence of future educators of preschool education institutions in the process of pedagogical practice.

Key words: future educators of ZDO, methodical competence, professional training, pedagogical practice.

Вступ. Реформування системи дошкільної освіти в площині програмно-методичного забезпечення, технологічних інновацій та упровадження нових форм навчання дітей дошкільного віку зумовили переглянути стан методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу. Особливої уваги потребує формування методичної компетентності як складника професійної компетентності фахівця.

Аналіз науково-методичних праць змісту практичної підготовки студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта дозволив виявити низку підходів до розкриття окресленої проблеми, зокрема, ми з'ясували, що проблема методичної підготовки, а відтак, формування методичної компетентності у системи закладів фахової передвищої освіти розглянута не достатньо.

Підготовці майбутніх вихователів дітей дошкільного віку присвячено ряд наукових розвідок вітчизняних вчених (А. Богуш, Л. Артемова, Г. Беленька, Н. Гавриш, І. Дичківська, Л. Зданевич, Н. Лисенко, Т. Поніманська, І. Княжева, Л. Алексєенко-Лемовська, Н. Сайко, С. Козлова, В. Ядешко, Н. Астафєва). Питання методичної підготовки та формування методичної компетентності у вищій школі розкрито у наукових розвідках А. Богуш, М. Демченко, Л. Алексєенко-Лемовська, І. Княжева, О. Корнєєва, В. Адольф, Ю. Присяжнюк, М. Скрипник, Ю. Сирова тощо.

Методи дослідження: теоретичний аналіз наукових праць вітчизняних учених; аналіз базових понять «методична компетентність», «практична підготовка».

Результати й обговорення. Підготовка фахівців дошкільної освіти у закладах фахової передвищої освіти знає трансформацій. Динамічні зміни в освіті викликані розвитком соціальних процесів у суспільстві, зумовили переглянути традиційні підходи до фахової підготовки. Вагоме місце посідає дослідження аспектів практичної діяльності у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Новітня парадигма в освіті окреслює компетентнісний підхід як освітній нарратив XXI століття. Вітчизняні вчені наголошують на необхідності формування у здобувачів освіти уміння вчитися, самостійно отримувати інформацію та розуміння необхідності навчатися впродовж життя. Виходячи з цього, вчені зазначають, що визначені вміння та компетенції стають провідними у професійній діяльності майбутнього вихователя.

Аналізуючи науково-педагогічні джерела, ми виявили відсутність єдиної загальноприйнятої дефініції «методична компетентність». На підставі вивчення і аналізу різних підходів до визначення суті поняття «методична компетентність» (А. Богуш, Г. Беленька, Н. Гавриш, Н. Грама, І. Дичківська, Т. Жаровцева, Л. Зданевич, Н. Лисенко, Т. Поніманська та ін.), схилиємось до позиції А. Богуш, яка визначила компетентність як якісну властивість особистості та результатом засвоєння системи знань, умінь і навичок, ціннісних орієнтацій, ставлень, власного досвіду, який набутий як у процесі навчання, так і в повсякденному житті [3].

Відтак, методична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти є інтегрованим утворенням здатностей до усвідомленого й методично влучного використання

набутих знань, умінь та навиків у практичній діяльності. Такої самої думки дотримується І.Княжева, яка розглядає методичну компетентність як інтегративне особистісне утворення, що характеризується наявністю здатності до рефлексії, прагнення здійснювати методичну діяльність [8, с.88-93].

У дослідження О. Корнєєвої поняття методична компетентність визначено як сукупна характеристика професійної та методичної зрілості діяльності вихователя, що виконується в межах його посадових обов'язків і відповідає визначеним нормам [7].

Різні аспекти методичної компетентності висвітлено у працях М. Скрипник. Учені розкривають досліджуване поняття як інтегровану особистісну якість, що полягає в здатності вихователя ЗДО акумулювати методичні знання, уміння й досвід задля реалізації на практиці актуальних психолого-педагогічних завдань розвитку та виховання дошкільників. Вихідним у визначенні діяльнісного компонента запропонованим М. Скрипник, є готовність вихователя практично вирішувати різного рівня психолого-педагогічні завдання, застосовуючи методичні знання й уміння [10].

Компонентами методичної компетентності, запропонованими дослідницею Ю. Присяжнюк, є мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний. Враховуючи те, що предметом нашого дослідження є формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у практичній діяльності, запропоноване трактування компонентів вченою Ю. Присяжнюк, адаптуємо до діяльності здобувачів фахової освіти [9].

Аналізуючи погляди різних авторів на визначення поняття методична компетентність у галузі педагогіки, зазначимо, що дослідники акцентують на інтегрованій характеристиці особистісних якостей у професійній діяльності. Відтак, інтерес до змістової характеристики поняття «методична компетентність» зумовлює необхідність дослідження практичного аспекту формування окресленої дефініції.

Підготовка фахівців дошкільної галузі здійснюється через реалізацію завдань теоретичної та практичної підготовки. В умовах фахових педагогічних коледжів однією із форм практичної підготовки є педагогічна практика.

Зміст діяльнісного (практичного) компонента методичної компетентності у підготовці фахового молодшого бакалавра спеціальності Дошкільна освіта розкривається у готовності майбутніх вихователів практично вирішувати психолого-педагогічні завдання, застосовуючи знання фахових методик.

Дослідниця Л. Алексеєнко-Лемовська, виділяючи три рівні розвитку методичної компетентності, наголошує на умовній сталості та визначеності між етапами формування методичної компетентності [2, с.13-26]. Базовий рівень розвитку методичної компетентності, на думку дослідниці, формується на наявному рівні методичної компетентності в індивідуальному режимі методичного супроводу.

Вважаємо, що базовий рівень розвитку методичної компетентності у підготовці майбутніх вихователів є можливим за умови вивчення фахових методик та методичного супроводу керівника практики.

Організація практичної підготовки у фахових педагогічних коледжів передбачає різні види практичної діяльності, мета, яких закріплення теоретичних знань фахових методик шляхом розв'язання психолого-педагогічних завдань. Тобто практична підготовка у формі педагогічної практики здійснюється через реалізацію змісту діяльнісного компоненту методичної компетентності.

Висновки. Фахову підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти ми розуміємо як взаємодію складників професійної компетентності. Одним із важливих складників є методична компетентність.

Проблема методичної компетентності майбутніх фахівців дошкільної галузі активно вивчається у психолого-педагогічних дослідженнях.

Методична компетентність здобувачів освіти, на нашу думку, є інтерактивним якісним утворенням, яке набувається та вдосконалюється в ході практичної підготовки, зокрема, проходження педагогічної практики.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розширеному теоретичному аналізі наукових, методичних джерел з проблеми дослідження, визначенні критеріально-рівневого апарату для встановлення показників методичної компетентності у майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах закладу фахової передвищої світи.

Список використаних джерел:

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч-метод. посібник для викл., аспір., студ. Магістратури. Київ: Кондор, 2008. 272с.
2. Алексеевко-Лемовська Л. (2018) Методична компетентність вихователів закладів дошкільної освіти як складова професійної компетентності. Людинознавчі студії: зб.наук.праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 7/39, С.13–26.
3. Богуш А. М. Вимірюємо якість дошкільної освіти: методична спрямованість. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2022. № 1 (138). С. 7-16.
4. Березнюк О. С. Власенко О. М. Формування загальнокультурної компетенції майбутніх фахівців: збірник наукових праць. Житомир. Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 122с.
5. Бібік Н. М., Вашенко Л. С., Локшина О. І. (2004) Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики. О. В. Овчарук (Ред.). Київ: К.І.С., 112с.
6. Волощук А. М. Формування методичної компетентності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі педагогічної практики : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.04. «Теорія і методика проф. освіти». Житомир, 2012. 20 с.
7. Корнеєва О. Л. Організація методичної роботи з вихователями дошкільних навчальних закладів: автореф. дис. На здобуття наук. Ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Дошкільна педагогіка. Одеса, 2012. 21с.
8. Княжева І. А. Стан сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, Випуск 2 (127) Серія: Педагогіка. Одеса, 2019, С. 88-93.
9. Присяжнюк Ю. С. Розвиток методичної компетентності викладачів дисциплін гуманітарного циклу у системі післядипломної освіти: автореф. дис.. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.04 К., 2010. 14с.
10. Скрипник М., Мінда Л. Методична компетентність вихователів дошкільних навчальних закладів: сутність та структура. Обрій. 2014. №1(38).

References:

1. Artemova, L. V. (2008) Pedagogy and methods of higher school: teaching method. manual for off., aspir., stud. Masters. Kyiv: Condor. 272p.
2. Alekseenko-Lemovska, L. (2018) Methodological competence of educators of preschool education institutions as a component of professional competence. Anthropological studies: collection of scientific works of Ivan Franko State Pedagogical University. Series "Pedagogy", 7/39, P.13-26.
3. Bogush, A. M. (2022) We measure the quality of preschool education: methodological focus. Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky. Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky: nauk. magazine. Odessa: PNPu them. K. D. Ushinsky, № 1 (138). Pp. 7-16.
4. Bereznyuk, O. S. Vlasenko O. M. (2013) Formation of general cultural competence of future specialists: a collection of scientific papers. Zhytomyr. ZhDU Publishing House named after I. Franko, 122p.

5. Bibik, N. M. Vashchenko, L. S., Lokshina, O. I (2004) Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives: Library of educational policy. Ovcharuk (Ed.). Kyiv: KIS, 112p.

6. Voloshchuk, A. M (2012) Formation of methodical competence of future teachers of humanitarian profile in the process of pedagogical practice: author's ref. dis. for the degree of Cand. ped. Science: special.13.00.04. "Theory and methods of prof. education ". Zhytomyr, 20p.

7. Korneeva, O. L (2012) Organization of methodical work with educators of preschool educational institutions: author's ref. dis. For science. Degree Cand. ped .. science: special. 13.00.04. Preschool pedagogy. Odesa, 21p.

8. Knyazheva, I. A (2019) The state of formation of methodological competence of future educators of preschool institutions. Scientific Bulletin of PNP. KD Ushinsky, Issue 2 (127) Series: Pedagogy. Odesa, pp. 88-93.

9. Prisyazhnyuk, Yu. S. (2010) Development of methodical competence of teachers of disciplines of the humanities cycle in the system of postgraduate education: author's ref. dissertation for the degree of Cand. ped. Sciences: special.13.00.04 K., 2010. 14p.

10. Skrypnyk, M. (2014) Methodical competence of educators of preschool educational institutions: essence and structure. Horizon. №1 (38).

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Марія Оліяр, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Україна)

Анотація. У статті розглянуто проблему формування професійної етики майбутніх учителів початкових класів. Уточнено поняття «професійна етика майбутнього педагога», розкривається його сутність та зміст. Провідною методологічною позицією процесу формування педагогічної етики студентів визначено поєднання компетентнісного та діяльнісного підходів. Схарактеризовано найбільш результативні прийоми та інноваційні технології, що сприяють формуванню педагогічної етики майбутніх учителів початкових класів.

Ключові слова: етика, професійна етика, майбутні вчителі початкових класів, професійна етика вчителя початкових класів, інноваційні освітні технології.

TECHNOLOGIES OF FORMATION OF PEDAGOGICAL ETHICS FUTURE PRIMARY CLASS TEACHERS

Mariia Oliiar, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Department of Pedagogy of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine)

Abstract. The article considers the problem of formation of professional ethics of future primary school teachers. The concept of "professional ethics of the future teacher" is specified, its essence and content are revealed. The leading methodological position of the process of formation of pedagogical ethics of students is a combination of competence and activity approaches. The most effective methods and innovative technologies that contribute to the formation of pedagogical ethics of future primary school teachers are characterized.

앞에서 우리는 가상세계를 외국어 교육에 활용하기 위해서는 추가적인 조치를 취해야 한다는 점을 확인했다. 추가적인 조치를 요한다는 것은 곧 가상세계란 교구로서는 미완성의 상태에 있다는 것을 의미한다. 미완성은 어떤 측면에서는 추가 조치를 요한다는 뜻이지만 어떤 측면에서는 조치하는 내용과 방식에 따라서 무궁무진한 활용이 가능하다는 뜻이기도 하다. 그런 점에서 메타버스의 활용 가치와 가능성을 기대하는 논문들은 대부분 가상세계의 활용 가능성에 대해서 피력한다. 그것이 현재 미완의 상태이기 때문에 교사는 의지를 가지고 시간과 정성을 들인다면 그것을 활용해서 독창적인 무엇인가를 시도할 수 있다.

가상세계의 활용 방향성을 고민해 볼 때 우리가 가장 먼저 생각하게 되는 가상세계의 특징은 “가상현실 기반 상호작용”일 것이다. 가상세계에서 우리는 아바타로 만나며, 아바타들은 서로 상호작용한다. 교사는 학습자가 가상세계에서 만나는 아바타들의 관계를 다양하게 구성할 수 있다. 한국어 원어민 사용자가 접속하게 함으로써 학습자들이 원어민과의 대화 상황을 경험하게 할 수도 있는데, 가상세계에서 만나면 거리 이동의 문제가 해결된다는 장점을 이용하여 각 연령대의 각기 다른 직종에 종사하는 사람들을 초청하여 대화해 보도록 할 수도 있을 것이다. 또한 교사는 서로 다른 언어문화권에서 온 학습자들이 가상 세계에서 만나 대화하게 함으로써 학습자들이 가상세계에서 링구어 프랑카로서의 한국어 의사소통도 경험하게 할 수 있다. 목표어를 링구어 프랑카로 사용한 경험은 학습자의 문화적 의사소통 역량을 확장한다는 점에서 의미가 있다.

이 외에도 가상세계는 창의적인 방향으로 다양하게 활용될 수 있다. 가상세계에서 만난 사람들이 함께 프로젝트를 수행하도록 함으로써 그곳에 토론도 하고 자신의 견해도 피력하게 할 수 있을 것이다. 프로젝트의 단계별로 나오는 결과물에 대한 피드백을 받으면서 다양한 관점을 경험하고 이를 통해서 직업적이거나 학문적인 측면에서 한국 사회가 가지고 있는 언어문화적인 특성을 경험하게 할 수도 있다. 가상세계에 구축된 다양한 공간을 ‘투어’하거나 그곳의 ‘여행’하는 자로서 기록을 남기게 하는 활동을 제시할 수도 있다. 이런 활동을 할 때에도 물론 교사는 ‘투어’의 목적이나 ‘여행’의 초점을 정해서 학습자들이 다양한 곳을 돌아보면서 초점화된 활동을 할 수 있도록 도와야 한다.

3) 가상세계 프로그램을 활용한 한국어 교육의 평가

가상세계 프로그램의 장점은 학습자가 목표어 환경에 맞춰 언어문화 역량을 발현할 수 있다는 것이다. 가상세계에서의 언어 사용 경험이나 문화적인 소통 경험이 학습자의 언어문화능력으로 남기 위해서는 상황에 대한 성찰이 반드시 수반되어야 한다. 즉, 가상세계에서 어떤 학습 경험이 설게 및 운영되든 간에 잊지 말아야 할 것은 학습자와 교육자가 모두 통찰력과 성찰 경험이다. 교사는 가상 세계를 통해서 학습자들이 목표 언어 문화 사회에 다층적이고 다각적인 관점을 갖게 하고, 학생들이 이를 구성하면서 한국에 대한 인식과 이해를 높일 기회를 제공해야 한다.

결론 및 논의

메타버스를 통한 교육은 메타버스를 통해 도입되는 가상현실이 현실과 연결되어 있으며, 이러한 연결